

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านมกับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

มยุรา เรืองเสรี (พย.ม.)^{1*}, อินทิรา สุภิชะ², ธิรายุทธ์ คำเสียง², จันทร์ทิรา จันทร์ภิรมย์², นันทนา บรรเลง², สายน้ำทิพย์ ชูชัย², สุภาพรณ ศรีสุข², เจนจิรา ชื่นตา², นิตยา นามตะ², ศิรินาฏ วิเชียร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2) ศึกษาพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านมและพฤติกรรมการตรวจเต้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่1-3 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 149 คน สุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามการรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านม และแบบสอบถามพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง โดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 0.84 และ 0.75 ตามลำดับ ส่วนค่าความเชื่อมั่นค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.88 และ 0.80 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

ผลการศึกษา พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .48) 2) กลุ่มตัวอย่างมีระดับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 16.1 ระดับปานกลาง ร้อยละ 72.4 และระดับต่ำ ร้อยละ 11.4 3) การรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.45$)

ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านมซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ : การรับรู้เรื่องโรคเริมเรื้อรังด้านม พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง นักศึกษาพยาบาล

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

²นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ประสานการตีพิมพ์เผยแพร่ E-mail: jjab7019@gmail.com

The Relationship between Awareness of Breast Cancer and Breast Self-Examination Behavior of Nursing Students Ubon Ratchathani Rajabhat University

Mayura Rueangseree (M.N.S.)^{1*}, Inthira Supisa², Thirayuth Khamsiang², Chantira Junpirom²,
Nuntana Bunlang², Sainamthip Chuchai², Supapan Srisuk², Jenjira Cheunta², Nittaya Namta²,
Sirinart Vichean²

Abstract

This descriptive research were to 1) study the level of breast cancer awareness nursing students, 2) study the level of breast self-examination behavior of nursing students, and 3) study the relationship between awareness of breast cancer and breast self-examination behavior of nursing students. The samples were 149 nursing students of level 1st-3rd year, Ubon Ratchathani Rajabhat University during academic year 2565. Simple random sampling was used for sample selection. The research tools consisted of 3 parts; 1) a questionnaire on general information of the sample, 2) the breast cancer awareness questionnaire, and 3) the breast self-examination behavior questionnaire. The content validity were 0.84 and 0.75, respectively, and the Cronbach's alpha coefficients were 0.88 and 0.80, respectively. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation.

The results of the study revealed that 1) The sample had the level of awareness of breast cancer by were at a moderate level ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = .48), 2) The sample group had a high level of breast self-examination behavior 16.1%, moderate level 72.4%, and low level 11.4% 3) The awareness of breast cancer was moderately positive correlation on breast self-examination behavior of nursing students with statistical significance at the 0.01 level ($r=0.45$). Therefore, it can be used as a guideline to promote breast self-examination behavior. In particular, awareness of breast cancer had a positive correlation with breast self-examination behavior of nursing students.

Keywords: awareness of breast cancer, breast self-examination behavior, nursing students

1Assistant Professor, Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University

2Nursing students, Faculty of Nursing, Ubon Ratchathani Rajabhat University

*Corresponding author E-mail: jjab7019@gmail.com

บทนำ

มะเร็งเต้านมเป็นมะเร็งที่พบบ่อยเป็นอันดับ 1 ของผู้หญิงไทยและผู้หญิงทั่วโลก ในปี ค.ศ. 2021 พบอุบัติการณ์การเกิดในผู้ป่วยใหม่ประมาณ 12% พบในผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ผู้ชายมีโอกาสพบได้ 1% หากตรวจพบในระยะเริ่มต้น โอกาสรักษาหาย และอัตราการรอดชีวิตสูง มะเร็งเต้านมพบในคนอายุ 20 ปีขึ้นไป ช่วงอายุที่พบสูงสุดคือ 50 - 55 ปี แต่ในระยะหลัง พบว่า ผู้หญิงวัยรุ่นอายุน้อยสามารถป่วยเป็นมะเร็งเต้านมได้ และความรุนแรงของโรคมะเร็งที่ผู้ป่วยอายุมาก อาจอธิบายได้จากรูปแบบชีวิตที่เปลี่ยนไปตามความเจริญของสังคม เมืองและอุตสาหกรรม ทำให้มีโอกาสสัมผัสสารก่อมะเร็งหรือปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็งได้

มะเร็งเต้านมเป็นปัญหาสาธารณสุขของโลก ที่ทำให้สูญเสียชีวิตของประชากร และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันมีผู้ป่วยรายใหม่มากกว่า 1.2 ล้านคนต่อปีทั่วโลกและในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในทวีปยุโรป พบอุบัติการณ์สูงกว่าประเทศไทยหลายเท่า คือ ในผู้หญิงต่างชาติ 8 คน จะมีคนเป็นโรคมะเร็งเต้านมอยู่ 1 คน ส่วนโรคมะเร็งที่พบในหญิงไทยพบวันละ 159 คนต่อประชากร 100,000 คน (อันดับที่ 15 ของทวีปเอเชีย) มะเร็งเต้านมพบมากที่สุด 34.2 เปอร์เซ็นต์ ข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข พบว่าแต่ละปี ผู้หญิงไทยป่วยด้วยมะเร็งเต้านมรายใหม่ราว 17,043 คน หรือคิดเป็น 47 คนต่อวัน และมีผู้เสียชีวิตถึง 13 คนต่อวัน ซึ่งมีแนวโน้มอัตราการเกิดโรค และอัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แนวทางเพื่อลดอัตราการตายด้วยการค้นหาและ

ตรวจวินิจฉัยให้ได้ในระยะเริ่มแรก จะช่วยป้องกันการเจ็บป่วยที่รุนแรง และยืดชีวิตให้ยืนยาวขึ้น¹

ปัจจุบันการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมมีหลายวิธี ได้แก่ การตรวจด้วยเครื่องถ่ายภาพรังสีเต้านม เป็นวิธีการคัดกรองที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่การเข้าถึงการตรวจค่อนข้างจำกัด เนื่องจากค่าใช้จ่ายสูง และอุปสรรคในการเข้าถึงบริการสุขภาพ ทำให้ไม่สามารถตรวจให้กับทุกคน โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา² ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้แนะนำให้ใช้ วิธีการตรวจเต้านมตนเอง เป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบในการดูแลสุขภาพตนเองของสตรี นอกจากนี้สมาคมมะเร็งอเมริกันได้เสนอแนะให้สตรีตรวจเต้านมตนเอง ร่วมกับการตรวจโดยเจ้าหน้าที่ทางด้านสาธารณสุข และการตรวจหามะเร็งเต้านม โดยเครื่องถ่ายภาพรังสีเต้านม และเสนอแนะให้สตรีตั้งแต่อายุ 20 ปีขึ้นไป ตรวจเต้านมตนเองเป็นประจำเดือนละครั้ง การตรวจเต้านมด้วยตนเอง เป็นวิธีการคัดกรองมะเร็งเต้านม ที่ทำได้ง่าย สะดวก ไม่มีค่าใช้จ่าย ไม่ต้องใช้เครื่องมือพิเศษใดๆ สามารถทำได้ด้วยตนเองที่บ้านเป็นส่วนตัว และเพิ่มความตระหนักถึงความสำคัญของมะเร็งเต้านม ค้นพบความผิดปกติของเต้านมได้เร็ว ตั้งแต่ไม่มีอาการ ส่งผลให้ได้รับการรักษาก่อนที่จะลุกลาม³ การตรวจเต้านมด้วยตนเองเป็นประจำ มีโอกาสพบก้อนที่เต้านมได้ถึงร้อยละ 1⁴ และพบว่าเป็นมะเร็งได้ถึง 1 ใน 4 ของก้อนที่ตรวจพบ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของการตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีโดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษาหญิงค่อนข้างต่ำ จากผลศึกษาพฤติกรรม การตรวจเต้านมด้วยตนเอง ในกลุ่มนักศึกษาหญิงระดับอุดมศึกษาในต่างประเทศ พบว่า นักศึกษา

หญิงตรวจเต้านมตนเองอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน เพียง ร้อยละ 14.4-19.6^{5,6,7} สำหรับสตรีไทยพบว่า ตรวจเต้านมตนเองร้อยละ 23.6 โดยกลุ่มอายุ 15-29 ปีตรวจเต้านมตนเองน้อยที่สุด สาเหตุของการตรวจเต้านมด้วยตนเองในกลุ่มนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาค่อนข้างน้อย เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เชื่อว่ามะเร็งเต้านมมักเกิดกับสตรีวัยผู้ใหญ่หรือสูงวัย สตรีวัยรุ่นไม่ใช่กลุ่มเสี่ยงต่อมะเร็งเต้านม⁶ ขาดความรู้เกี่ยวกับการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ไม่มีอาการของมะเร็งเต้านม และรู้สึกกลัวที่จะรู้ว่าเป็นมะเร็งเต้านม ลื้มตรวจ หรือไม่จำเป็นต้องตรวจถ้าสุขภาพดี⁵ ดังนั้น ควรมีการศึกษาพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเอง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องในกลุ่มนักศึกษาหญิง ระดับอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาหญิง ระดับอุดมศึกษาหันมาสนใจตรวจเต้านมตนเองมากขึ้น และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อค้นหาความผิดปกติของมะเร็งเต้านมตั้งแต่เริ่มแรก^{8,9}

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย¹⁰ ประกอบด้วย 1) การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค (Perceived susceptibility) 2) การรับรู้ความรุนแรงของโรค (Perceived severity) 3) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ (Perceived benefits) 4) การรับรู้ต่ออุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ (Perceived barriers) 5) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Perceived self-efficacy) และ 6) ปัจจัยร่วม (Modifying factors) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า สตรีวัยเจริญพันธุ์อายุ 15-20 ปี มีการรับรู้ความรุนแรงของ

มะเร็งเต้านมอยู่ในระดับมากเป็นแรงจูงใจต่อพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง¹¹ โดยพบว่า ร้อยละ 57.9 ของสตรีตรวจเต้านมด้วยตนเอง จากการรับรู้ถึงประโยชน์การตรวจเต้านมตนเอง ส่งผลต่อการตรวจเต้านมมากขึ้น และการรับรู้อุปสรรคเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตรวจเต้านมตนเองในสตรี¹² ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพซึ่งประกอบด้วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งเต้านม การรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งเต้านม การรับรู้ประโยชน์การตรวจเต้านมตนเอง และการรับรู้อุปสรรคการตรวจเต้านมตนเอง กับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำผลการศึกษาไปสร้างแนวทางในส่งเสริมพฤติกรรมการตรวจเต้านมตนเองของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและพฤติกรรมการตรวจเต้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการศึกษา/การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

เพศ อายุ ระดับชั้นปี

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติป้องกันโรค การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรค และปัจจัยร่วมที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งเต้านม ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ โดยให้คะแนนจากน้อยสุดไปยังมากที่สุด 1 ถึง 5 ตามลำดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น 5 คะแนน เห็นด้วยกับข้อความนั้น 4 คะแนน ไม่แน่ใจกับข้อความนั้น 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความนั้น 1 คะแนน โดยแบ่งระดับการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ดังนี้

2.00-3.00 หมายถึง การรับรู้ระดับต่ำ

3.00-4.00 หมายถึง การรับรู้ระดับปานกลาง

4.01-5.00 หมายถึง การรับรู้ระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการตรวจโรคมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง จำนวน 10 ข้อ ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ท่านปฏิบัติเป็นประจำ 5 คะแนน ท่านปฏิบัติบ่อยครั้ง 4 คะแนน ท่านปฏิบัติบางครั้ง 3 คะแนน ท่านปฏิบัตินานๆครั้ง 2 คะแนน ท่านไม่ได้ปฏิบัติ 1 คะแนน โดยแบ่งระดับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง ดังนี้

1.00-2.33 หมายถึง พฤติกรรมระดับต่ำ

2.34-3.67 หมายถึง พฤติกรรมระดับปานกลาง

3.68-5.00 หมายถึง พฤติกรรมระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติป้องกันโรค การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรค และปัจจัยร่วมที่ทำให้เกิดโรคมะเร็งเต้านม แบบสอบถามพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ค่า IOC จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดัชนีความตรงตามเนื้อหา มีค่าเท่ากับ 0.84 ,0.75 ตามลำดับ

2. การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือกับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี คล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นจะนำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88, 0.80 ตามลำดับ

การพัฒนาศักยภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยคำนึงถึงความยินยอมของกลุ่มตัวอย่าง ได้นำตัวชี้แจงวัตถุประสงค์ อธิบายหลักเกณฑ์และ เหตุผลของการศึกษาในครั้งนี้ ตลอดจนวิธีการดำเนินการศึกษาให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ทราบถึงการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในการตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการศึกษาในครั้งนี้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การทำวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการ โดยการแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการวิจัยในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 149 คน โดยชี้แจงผ่านตัวแทนแต่ละชั้นปี

2. ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถาม ผ่านตัวแทนแต่ละชั้นปีทำแบบสอบถามในรูปแบบ Google form ผ่านทาง Facebook และชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการรักษาสิทธิในการปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย การถอนตัวออกจากการวิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ เมื่อกลุ่มตัวอย่างอนุญาตแล้วจึงเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การบันทึกจะไม่ระบุกลุ่มตัวอย่างและนำเสนอผลวิจัยเป็นภาพรวม

3. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยวันที่ 16 มิถุนายน 2566 – 18 มิถุนายน 2566

4. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยกำหนดค่าระดับความสัมพันธ์จากค่า r ดังนี้

มากกว่า 0.80	หมายถึง	ระดับสูงมาก
0.61 -0.80	หมายถึง	ระดับสูง
0.41 -0.60	หมายถึง	ระดับปานกลาง
0.21-0.40	หมายถึง	ระดับต่ำ
0.01-0.20	หมายถึง	ระดับต่ำมาก

ผลการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้เรื่องโรคเมเร็งเต้านมกับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้กระบวนการทางสถิติแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ผลจากการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 90.6 มีอายุ 21 ปี ร้อยละ 36.2 รองลงมา คือ อายุ 20 ปี ร้อยละ 28.2 น้อยที่สุด คือ อายุ 23 ปี ร้อยละ 2.7 และส่วนใหญ่อยู่ชั้นปี 1 ร้อยละ 36.2

ส่วนที่ 2 ระดับของการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ (N=149)

การรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค	3.58	0.07	ปานกลาง
การรับรู้ความรุนแรงของโรค	4.24	0.06	สูง
การรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ	4.56	0.06	สูง
การรับรู้ต่ออุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ	2.75	0.09	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.95	0.07	สูง
ปัจจัยรวม	3.39	0.58	ปานกลาง
รวม	3.83	0.48	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 ระดับของพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (n=149)

พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับสูง	25	16.1
พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง	108	72.4
พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับต่ำ	12	11.4
รวม	149	100.00

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ตัวแปร	พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเอง	p-value	การแปลผล
การรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม	0.45	0.01	ระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

1) ระดับการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม อยู่ในระดับปานกลาง คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรค ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.07) การรับรู้ต่ออุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ($\bar{X} = 2.75$, S.D. = 0.09) ปัจจัยร่วม ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.58) และอยู่ในระดับสูง คือการรับรู้ความรุนแรงของโรค ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.06) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.06) และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.07)

2) ระดับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 108 คน ร้อยละ 72.4 พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับสูง จำนวน 25 คน ร้อยละ 16.1 พฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 12 คน ร้อยละ 11.4

3) ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมและพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี การรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง กับพฤติกรรมการตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r=0.45$)

อภิปรายผลการวิจัย

1) การรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง อธิบายได้ว่า มีการรับรู้ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็งอยู่ในระดับปานกลาง การรับรู้ความรุนแรงต่อการเกิดโรคมะเร็งอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตัวป้องกันตนเองจากมะเร็งเต้านมมากกว่ากลุ่มที่มีการรับรู้ความรุนแรงระดับปานกลางและต่ำ การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรคมะเร็งอยู่ในระดับสูง มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันตนเองจากมะเร็งเต้านมมากกว่ากลุ่มที่มีการรับรู้ถึงประโยชน์ระดับปานกลางและต่ำ มีการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติป้องกันโรคมะเร็งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษาพยาบาลมีความรับรู้อุปสรรคน้อยย่อมมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องมากเนื่องจากมองข้ามอุปสรรคในการกระทำพฤติกรรม การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการสร้างเสริมสุขภาพ, การรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับสูง ปัจจัยร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ ไตรทิพย์สมบัติ¹³ ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ การรับรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมป้องกันมะเร็งเต้านมในสตรีกลุ่มเสี่ยง พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งเต้านม, การรับรู้ความรุนแรงของมะเร็งเต้านมและการรับรู้ถึงประโยชน์การป้องกันมะเร็งเต้านมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่านักศึกษาพยาบาลศาสตร์ เป็นวัยที่ยังคงมีสุขภาพแข็งแรง และยังไม่มีการติดปกติของเต้านม จึงเห็นความสำคัญและตระหนักถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งเต้านมได้น้อย

2) ผลการศึกษาวิจัยระดับพฤติกรรม การตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อยู่ในระดับปานกลาง สามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มีการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ความมุ่งมั่นและความมั่นใจ ในการปฏิบัติการตรวจเต้านมด้วยตนเองเพราะการตรวจเต้านมด้วยตนเองอย่างถูกต้อง ต้องอาศัยทักษะในการตรวจและการฝึกฝนเป็นประจำจึงจะสามารถปฏิบัติได้ รวมถึงการมีความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ถือได้ว่าเป็นพื้นฐาน ทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม ตระหนักถึงภาวะเสี่ยงของตนเอง และเมื่อทราบถึงวิธีการในการปฏิบัติก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเองขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธารัตน์ ชำนาญช่าง และคณะ¹⁴ พบว่า ความเชื่อ และการรับรู้ความสามารถมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่มีน้ำหนักเกิน

3) ผลการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมกับพฤติกรรมตรวจเต้านมของ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า การรับรู้เรื่องโรคโรคมะเร็งเต้านมมีความสัมพันธ์ทางบวก ในระดับปานกลางกับพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อธิบายได้ว่า ความเชื่อที่บุคคลเป็นผู้ประเมินเองในด้านการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม จะทำให้บุคคลรับรู้ถึงภาวะคุกคามของโรคว่ามีมาน้อยเพียงใด ซึ่งภาวะคุกคามนี้เป็นส่วนที่บุคคลไม่ปรารถนา และมี

แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ มีการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม โดยรับรู้ว่าโรคมะเร็งเต้านมหากเป็นแล้วจะส่งผลเสียต่อสุขภาพร่างกาย จึงส่งผลความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมกับพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สอดคล้องกับการศึกษาของสุธารัตน์ ชำนาญช่าง และคณะ¹⁴ พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม และการรับรู้ความสามารถในการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตรวจเต้านมด้วยตนเองของสตรีวัยหมดประจำเดือนที่มีน้ำหนักเกิน¹⁴

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง โดยนำตัวแปรต้น คือการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมที่อยู่ในระดับปานกลาง ไปจัดอบรมภายใต้ชมรมถันยรักษ์ เพื่อส่งเสริมการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม 6 ด้าน ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดโรคมะเร็งเต้านม การรับรู้ความรู้แรงต่อการเกิดโรคมะเร็งเต้านม การรับรู้ต่ออุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติสุขภาพ และปัจจัยร่วมและทดสอบเพื่อให้มีการรับรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมมากขึ้น

References

1. Khazaee-pool M, Majlessi F, Foroushani AR, Montazeri A, Nedjat S, Shojaeizadeh D, Tol A, Salimzadeh H. Perception of breast cancer screening among Iranian women without experience of mammography: a qualitative study. *Asian Pac J Cancer Prev*. 2014; 15(9): 3965-3971.
2. Youlten DR, Cramb SM, Yip CH, Baade PD. Incidence and mortality of female breast cancer in the Asia-Pacific region. *Cancer Biol Med* 2014; 11(2): 101-115.
3. Sarfo LA, Awuah-Peasah D, Acheampong E, Asamoah F. Knowledge, attitude, and practice of self-breast examination among female university students at Presbyterian University College, Ghana. *American Journal of Research Communication* 2013; 1: 395-404.
4. Dahlui M, Ramli S, Bulgiba AM. Breast cancer prevention and control programs in Malaysia. *Asian Pac J Cancer Prev* 2011; 12(6): 1631-1634.
5. Akhtari-Zavare M, Juni MH, Ismail IZ, Said SM, Latiff LA. Barriers to breast self examination practice among Malaysian female students: a cross sectional study. *Springerplus* 2015; 4: 692.
6. Al-Naggar RA, Al-Naggar DH, Bobryshev YV, Chen R, Assabri A. Practice and barriers toward breast self-examination among young Malaysian women. *Asian Pac J Cancer Prev* 2011; 12(5): 1173-1178.
7. Gençtürk N, Demirezen E, Ay F. Health beliefs of midwifery students at Istanbul University about breast cancer and breast self-examination acknowledgements. *J Cancer Educ* 2017; 32(4): 784-789.
8. Fry RB, Prentice-Dunn S. Effects of a psychosocial intervention on breast self-examination attitudes and behaviors. *Health Education Research* 2006; 21(2): 287-295.
9. Godfrey K, Agatha T, Nankumbi J. Breast cancer knowledge and breast self-examination practices among female university students in Kampala, Uganda: a descriptive study. *Oman Med J* 2016; 31(2): 129-134.
10. Strecher VJ, Champion VL, Rosenstock IM. The health belief model and health behavior. In Gochman DS (Ed.). *Handbook of health behavior research 1: personal and social determinants*. (pp. 71-91). Plenum Press; 1997.
11. Navikanupap N, Khumtong N, Patamyarte N, Nueanil T, Suksawang T. Study motivation and breast self-examination behavior among reproductive women in capital district of Surin. *Journal of Boromarajonani College of Nursing Surin* 2013; 3(1): 1-11. (in Thai)

12. Jaihow S, Klayvised J, Sangprasong K, Petsirasan. Health belief and breast self-examination behavior among female students at a university in Nakhon Si Thammarat. *Journal of the Police Nurses* 2018; 10(1): 154-163. (in Thai)
13. Tritipsombut J. The relationships between knowledge, health perception and breast cancer preventive behaviors in risk group women. *Journal of the Office of DPC7 Khon Kaen* 2020; 27(2): 92-102. (in Thai)
14. Chamnanchang S, Lawang W, Tassanatanachai A. Factors influencing breast self-examination behaviors of overweight menopausal women in Chonburi Province. *Journal of Nursing and Education* 2019; 12(3): 104-119. (in Thai)